

INDIE

DPU-WIKP-424/24/2020; 15.01.2020

Pytanie:

Proszę o informacje na temat sytuacji członków i sympatyków ruchu na rzecz Khalistanu. Czy osoby takie doświadczają jakichkolwiek trudności ze strony społeczeństwa lub władz?

INFORMACJE PODSTAWOWE NA TEMAT RUCHU NA RZECZ KHALISTANU

Ruch na rzecz Khalistanu nie jest nazwą konkretnej organizacji tylko ogólnym określeniem na dążenia sikhów do utworzenia własnego państwa o nazwie Khalistan (pol. "Kraina czystych"). Terytorialna definicja proponowanego kraju Khalistan obejmuje zarówno Pendżab indyjski, jak i pakistański oraz część stanów Haryana, Himachal Pradesh, Dżammu i Kaszmir oraz Radżastan [1]. Pierwsza formacja, która w niepodległych Indiach podniosła hasło autonomicznego, sikhijskiego Pendżabu, powstała w 1961 r. Na jej czele stali Master Tara Singh i Sant Fetej Singh, a poparcia udzieliła im, istniejąca od 1920 r., umiarkowana partia sikhijska Akali Dal (SAD) [2]. Do gwałtownego rozwoju sikhijskiego separatyzmu, ściśle związanego z fundamentalizmem religijnym, doszło na przełomie lat 70. i 80. XX w [3].

Kluczowym wydarzeniem było w tym przypadku krwawe starcie między zwolennikami sikhijskiego ruchu reformatorskiego Nirankaris, a sikhijskimi fundamentalistami religijnymi z grupy Akhand Kirtani Jatha. Do wypadków tych doszło 13 kwietnia 1978 r. w kompleksie Złotej Świątyni w Amritsarze, podczas jednego z najważniejszych świąt sikhów – Vaisakhi. Grupa fundamentalistów, nie chcąc dopuścić pielgrzymki reformatorów do najświętszego dla wyznawców sikhizmu miejsca, stawiała im zbrojny opór, który przeplącała życiem 13 swoich członków. Problem polegał na tym, że reformatorzy z Nirankaris współpracowali z hinduskim ruchem reformatorskim Arya Samajis. Oba ugrupowania dążyły przede wszystkim do zniesienia skostniałych rytuałów, obrzędów i tradycji. Jednak w przypadku sikhów postulaty, takie jak zaprzestanie noszenia turbanu czy nakaz ścinania bród i włosów przez mężczyzn, godziły w najbardziej fundamentalne elementy sikhijskiej tożsamości. Dlatego też reformatorzy z ruchu Nirankaris postrzegani byli przez większość sikhów jako heretycy, zdrajcy tradycji i rzecznicy hinduizacji [4].

¹ Britannica, *Sikh separatism* – w: <https://www.britannica.com/place/India/Sikh-separatism#ref486523>

² Por. odpowiedź DPU-WIKP-424/23/2020 z dnia 15.01.2020 r.

³ Historia.org.pl, *Operacja „Niebieska Gwiazda”. Rozwój i zmierzch sikhijskiego ekstremizmu w Indiach cz. 1*, 22.05.2017 – w: <https://historia.org.pl/2017/05/22/operacja-niebieska-gwiazda-rozwoj-i-zmierzch-sikhijskiego-ekstremizmu-w-indiach-cz-1/>

⁴ Historia.org.pl, *Operacja „Niebieska Gwiazda”. Rozwój i zmierzch sikhijskiego ekstremizmu w Indiach cz. 1*, 22.05.2017 – w: <https://historia.org.pl/2017/05/22/operacja-niebieska-gwiazda-rozwoj-i-zmierzch-sikhijskiego-ekstremizmu-w-indiach-cz-1/>

Wydarzenia z kwietnia 1978 r. wywołały wśród sikhów przeświadczenie, że rząd Indii rozpoczął realizację planu odgórnego hinduizacji i siłowej asymilacji. Zaowocowało to powstaniem i szybkim rozwojem kilku organizacji separatystycznych. Najważniejsze z nich to: Dal Khalsa, Babbar Khalsa (uznana w wielu krajach za terrorystyczną) oraz All India Sikh Student Federation. Głównym ich celem było utworzenie niepodległego państwa sikhów – Khalistanu. Jego urzeczywistnienie miało dokonać się na drodze walki zbrojnej i działalności terrorystycznej. Inną taktykę – cywilnego nieposłuszeństwa i negocjacji – przyjęła centrystyczna partia Akali Dal, która po 1978 r. również wzmogła swoją aktywność. Jednak na czoło fundamentalistyczno-separatystycznego ruchu wysunął się, stojący ponad podziałami organizacyjnymi, sikhijski duchowny Jarnail Singh Bhindranwale [5].

W latach 1978–1995 na terenie północno-zachodnich Indii (przede wszystkim w stanie Pendżab) miał miejsce konflikt militarny pomiędzy sikhijskimi separatystami, dążącymi do powstania niepodległego państwa Khalistanu, a władzami i służbami bezpieczeństwa Indii. Te ostatnie nie chciały dopuścić do naruszenia integralności terytorialnej kraju, co miałyby miejsce, gdyż niepodległe państwo sikhów miało obejmować indyjski stan Pendżab. Nie bez znaczenia był również fakt, że niepodległy Khalistan stanowiłby niebezpieczny precedens. Jego powstanie zachęciłoby inne niezadowolone z indyjskiego państwa grupy etniczne do ostrzejszej walki, co spowodowałoby na kraj chaos lub wręcz doprowadziło do rozpadu. Sam konflikt trwał prawie dwie dekady, m.in. dzięki pomocy udzielanej separatystom przez sikhijską diasporę i Pakistan [6].

Na początku lat 80. w Pendżabie zawrzało. Wywieszanie flag Khalistanu podczas indyjskiego święta narodowego (15 sierpnia) czy podrzucanie krowich łbów pod hinduskie świątynie w ówczesnej sytuacji uznać można za akty wyjątkowo łagodne. W całej prowincji dochodziło do ataków na policję i mordów politycznych. Członkowie organizacji Dal Khalsa uciekali się również do porwań samolotów. Np. w dniu 29 września 1981 r. pięciu członków tego ugrupowania porwało Boeinga 737 należącego do Indian Airlines Jetliner lecącego z Jammu do New Delhi z 111 pasażerami. Miała to być odpowiedź na aresztowanie Bhindranwalego [7] [8]. Piloci zmuszeni zostali do lądowania w Lahore, gdzie porywacze przedstawili swoje żądania – wśród nich uwolnienie wszystkich aresztowanych zwolenników Khalistanu. Samolot został jednak szybko odbity przez pakistańskich komandosów, a władze Indii w maju 1982 r., za ten oraz wiele innych aktów terrorystycznych, zdelegalizowały Dal Khalsę [9].

Pomimo chaosu, jaki ogarnął Pendżab, premier Indii Indira Gandhi nie podejmowała radykalnych kroków w celu rozwiązania problemu. Ta sytuacja zmieniła się dopiero w 1984 r., gdy rozpoczęto planować zdecydowaną akcję przeciwko sikhijskim separatystom i fundamentalistom. W połowie kwietnia 1984 r. nastąpiło jednoczesne podpalenie 38 dworców

⁵ Historia.org.pl, *Operacja „Niebieska Gwiazda”*. *Rozwój i zmięch sikhijskiego ekstremizmu w Indiach cz. 1*, 22.05.2017 – w: <https://historia.org.pl/2017/05/22/operacja-niebieska-gwiazda-rozwoj-i-zmierch-sikhijskiego-ekstremizmu-w-indiach-cz-1/>

⁶ Toruńskie Studia Międzynarodowe, Małgorzata Klimczak, *WSPARCIE PAKISTANU DLA SIKHIJSKIEGO RUCHU SEPARATYSTYCZNEGO*, NR 1 (4) 2011 – w: <http://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/TSM/article/viewFile/TIS.2011.005/5234>

⁷ Historia.org.pl, *Operacja „Niebieska Gwiazda”*. *Rozwój i zmięch sikhijskiego ekstremizmu w Indiach cz. 1*, 22.05.2017 – w: <https://historia.org.pl/2017/05/22/operacja-niebieska-gwiazda-rozwoj-i-zmierch-sikhijskiego-ekstremizmu-w-indiach-cz-1/>

⁸ Dawn, *A leaf from history: the rise and fall of the Khalistan movement*, 12/07/2015 w: <https://www.dawn.com/news/1193181>

⁹ Dal Khalsa jest organizacją sikhów założoną w 1978 r. przez Nawab Kapur Singha z siedzibą w mieście Amritsar. Głównym celem Dal Khalsa jest ustanowienie suwerennego państwa sikhów, Khalistanu – Wikipedia, *Dal Khalsa (International)* – w: [https://en.wikipedia.org/wiki/Dal_Khalsa_\(International\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Dal_Khalsa_(International))

kolejowych w Pendżabie. Za tymi zamachami stali sikhijscy wojskowi indyjskiej armii rządowej, którzy poparli Bhindranwalego [10].

W czerwcu 1984 r. rozpoczęła się wymiana ognia pomiędzy ukrytymi w Złotej Świątyni fanatykami a siłami paramilitarnymi. Wkrótce potem Akali Dal zapowiedziała wstrzymanie wysyłki zboża poza Pendżab. Dnia 5 czerwca 1984 r. armia indyjska rozpoczęła operację Błękitna gwiazda – szturm na Złotą Świątynię. Straty nacierających były na tyle duże, że zdecydowano się na użycie artylerii i czołgów. Walki trwały 36 godzin. Na wieść o zajęciu przez wojsko Złotej Świątyni, w niektórych pułkach i batalionach sikhijskich doszło do dezercji i zbrojnych wystąpień (w milionowej armii indyjskiej służyło wówczas około 100 tys. sikhów). Tydzień po zakończeniu operacji Jagjit Singh Chauchan, ówczesny przywódca separatystów sikhijskich na emigracji, proklamował w Londynie Republikę Khalistanu oraz utworzenie emigracyjnego rządu [11].

W dniu 31 października 1984 r. z ręki dwóch sikhów, członków swojej osobistej ochrony, została zabita premier Indii, Indira Gandhi. Jej śmierć wywołała w całym kraju eskalację pogromów sikhijskich dokonywanych przez hinduistów. Zginęło wówczas kilka tysięcy osób [12][13]. Ograbiono i zniszczono wiele domów. Odbywało się to przy biernej postawie policji, zwłaszcza w Nowym Delhi, gdzie zamieszki miały najgwałtowniejszy przebieg. Nowy premier Indii, Rajiv Gandhi, syn Indiry, próbując uspokoić sytuację w Pendżabie, zwolnił internowanych przywódców Akali Dal, na czele z Harchandem Singh Longowalem i mimo trwających zamieszek, zaprosił go do Nowego Delhi, gdzie wkrótce podpisano porozumienie zwiększające autonomię Pendżabu. Dnia 27 sierpnia 1985 r. Longowal został zabity przez sikhijskich radykałów przeciwnych porozumieniu z rządem [14].

Od połowy lat 80. terroryzm stał się metodą działania części separatystów sikhijskich domagających się utworzenia niepodległego Khalistanu. Do najbardziej spektakularnego ataku przeprowadzonego przez separatystów doszło 23 czerwca 1985 r. Na pokładzie samolotu pasażerskiego Air India lecącego z Toronto do Londynu i znajdującego się niedaleko wybrzeża Irlandii, wybuchła bomba, zabijając ponad 320 osób. Jednocześnie w terminalu lotniska Narita w Tokio w wyniku eksplozji innej bomby, przeznaczonej dla samolotu Air India lecącego do Bangkoku, zginęło dwóch japońskich pracowników obsługi. W kolejnych latach sikhowie dokonywali licznych ataków na przedstawicieli władz indyjskich w Pendżabie. W styczniu 1986 r. ekstremiści sikhijscy przejęli kontrolę nad Złotą Świątynią, nad którą wywieszono flagę Khalistanu. W świątyni zwołano zjazd generalny wspólnoty (*Sarbat Khalsa*) – pierwsze tego typu zgromadzenie od 200 lat. W dniu 29 kwietnia 1986 r. ogłoszono niepodległość Khalistanu. Następnego dnia siły bezpieczeństwa wkroczyły na teren Złotej Świątyni i usunęły fanatyków [15][16].

¹⁰ ABW Studia i analizy, *Nie tylko islam. Ekstremizm i terroryzm religijny*, 12/15 w: www.abw.gov.pl/download/1/1671/Izak.pdf

¹¹ ABW Studia i analizy, *Nie tylko islam. Ekstremizm i terroryzm religijny*, 12/15 w: www.abw.gov.pl/download/1/1671/Izak.pdf

¹² ABW Studia i analizy, *Nie tylko islam. Ekstremizm i terroryzm religijny*, 12/15 w: www.abw.gov.pl/download/1/1671/Izak.pdf

¹³ Asia Foundation, *The State of Conflict and Violence in Asia – India*, 18.10.2018 – w: <https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2017/10/India-StateofConflictandViolence.pdf>

¹⁴ ABW Studia i analizy, *Nie tylko islam. Ekstremizm i terroryzm religijny*, 12/15 w: www.abw.gov.pl/download/1/1671/Izak.pdf

¹⁵ Dawn, *A leaf from history: the rise and fall of the Khalistan movement*, 12/07/2015 w: <https://www.dawn.com/news/1193181>

¹⁶ ABW Studia i analizy, *Nie tylko islam. Ekstremizm i terroryzm religijny*, 12/15 w: www.abw.gov.pl/download/1/1671/Izak.pdf

Konflikt pomiędzy sikhijskimi organizacjami separatystycznymi walczącymi o niezależne państwo Khalistan, a władzami i siłami bezpieczeństwa Indii z lat 1978–1995, to jeden z najkrwawszych rozdziałów w dziejach niepodległych Indii. Kosztował on życie około 25 tysięcy osób, wśród których byli zarówno bojownicy, policjanci, żołnierze, funkcjonariusze wywiadu, jak i cywile [17].

Organizacje separatystyczne, działające na rzecz niepodległego Khalistanu

Niektóre z sikhijskich organizacji niepodległościowych zostały wpisane na listę organizacji terrorystycznych przez rząd Indii. Należą do nich:

- Babbar Khalsa International (BKI)
- Khalistan Zindabad Force (KZF)
- International Sikh Youth Federation (ISYF)
- Khalistan Commando Force (KCF)
- All India Sikh Students Federation (AISSF)
- Bhindrawala Tigers Force of Khalistan (BTFK)
- Khalistan Liberation Army (KLA)
- Khalistan Liberation Front (KLF)
- Khalistan Armed Force (KAF)
- Regiment
- Khalistan Liberation Organisation (KLO)
- Khalistan National Army (KNA) [18]

Aktualna sytuacja zwolenników niepodległości Khalistanu w Indiach

W latach 90. XX w. ruch niepodległościowy na terenie Pendżabu indyjskiego stopniowo zamierał i nie cieszy się poparciem szerokich rzesz ludności [19][20]. Według raportu IRB – Immigration and Refugee Board of Canada, *India: The Shiromani Akali Dal (SAD) political party, including differences between the SAD (Badal) led by Parkash Singh Badal and the SAD (Amritsar) led by Simranjit Singh Mann; relations with authorities (2016-April2018)* z czerwca 2018 r., aktualnie istnieją dwie grupy rzeźników na rzecz Khalistanu w Pendżabie – mianowicie partia **Shiromani Akali Dal (A)**, która jest aktywna na scenie politycznej i startuje w wyborach [21] i **Dal Khalsa** [22], która nie uczestniczy w wyborach stanowych ani ogólnokrajowych [23].

¹⁷ Toruńskie Studia Międzynarodowe, Małgorzata Klimczak, *WSPARCIE PAKISTANU DLA SIKHIJSKIEGO RUCHU SEPARATYSTYCZNEGO*, NR 1 (4) 2011 – w: <http://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/TSM/article/viewFile/TIS.2011.005/5234>

¹⁸ United Kingdom: Home Office, *Operational Guidance Note: India*, 06/2012, w: <http://www.refworld.org/docid/4fe83a892.html>

¹⁹ Canada: Immigration and Refugee Board of Canada, *India: Treatment of Sikhs in Punjab (2013-April 2015)*, 12/05/ 2015, w: <http://www.refworld.org/docid/556465344.html>

²⁰ Shani G., *Sikh Nationalism and Identity in a Global Age*, Routledge 2008 str. 78, 144

²¹ SAD(A) brała udział w wyborach do Zgromadzenia Ustawodawczego w Pendżabie w 2017 r. Niestety nie uzyskała żadnego miejsca – w: IRB – Immigration and Refugee Board of Canada, *India: The Shiromani Akali Dal (SAD) political party, including differences between the SAD (Badal) led by Parkash Singh Badal and the SAD (Amritsar) led by Simranjit Singh Mann; relations with authorities (2016-April2018)*, 15/06/2018 – w: <https://www.ecoi.net/en/document/1439425.html>

²² Patrz także odpowiedź DPU-WIKP-424/294/2017 z dn. 22.06.2017 na temat organizacji Dal Khalsa.

²³ IRB – Immigration and Refugee Board of Canada, *India: The Shiromani Akali Dal (SAD) political party, including differences between the SAD (Badal) led by Parkash Singh Badal and the SAD (Amritsar) led by*

Dal Khalsa reaktywowała się w 1998 r., po ponad dziesięcioletnim stanie uśpienia wynikającym z delegalizacji partii. Aktualnie organizacja legalnie kontynuuje swój pierwotny cel, jakim jest ustanowienie niezależnego Khalistanu. Główna siedziba Dal Khalsa obecnie mieści się w Amritsarze w "Freedom House", Sarhadi Complex, Railway Road. Dal Khalsa ustanowiła również oddziały w Stanach Zjednoczonych i w Wielkiej Brytanii oraz oddziały w całym stanie Pendżab, w Indiach. Odrodzona Dal Khalsa zobowiązała się zrezygnować ze zbrojnego oporu i lobbować sprawę utworzenia Khalistanu przy użyciu środków pokojowych i demokratycznych [24].

Niemniej jednak w opinii policji indyjskiej, młodzi sikhowie są nadal "radykalizowani" w mediach społecznościowych przez grupy pro-khalistańskie. Uważa się, że Siły Wyzwolenia Khalistanu (Khalistan Liberation Force – KLF) rekrutują młodych sikhów w imieniu pakistańskiego wywiadu (ISI), do działań antyindyjskich”, w tym do eliminowania określonych „celów” [25].

Wedle źródeł władz indyjskich, nadal funkcjonuje nielegalnie kilka terrorystycznych organizacji wspieranych głównie przez Pakistan i niektóre grupy sikhów działające spoza terytorium Indii, które propagują ideologię Khalistanu w Indiach. Jeden z najbardziej znanych to **Babbar Khalsa International (BKI)** – jedna z najstarszych i najlepiej zorganizowanych grup terrorystycznych z Khalistanu [26]. Inna organizacja wymieniana w źródłach indyjskich jako aktywnie działająca nielegalna organizacja terrorystyczna to **Khalistan Liberation Force (KLF)** [27].

Separatyzm sikhijski poza granicami Indii

Sikhowie posiadają silną i wpływową diasporę na Zachodzie i wśród ludności z diaspery idea niepodległości jest nadal żywa. Władze indyjskie utrzymują, że sikhijskie świątynie na Zachodzie (gurdwary) są matecznikiem radykałów, że sponsorują antyindyjską propagandę, a nawet że młodzi sikhowie przechodzą tam szkolenie terrorystyczne. Władze Indii krytykują Światowy Kongres Sikhów, który obradował w Wielkiej Brytanii i zgromadził tysiące sikhów z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Kanady, USA i Australii. Oskarżają go o planowanie profanacji Świątyni w Amritsarze Guru Granth Sahib, w celu radykalizacji społeczności. Kongres ogłosił, że uzyskanie niepodległości przez sikhów jest celem działań społeczności sikhijskiej na całym świecie. Diaspora prowadzi swoje radiostacje oraz strony internetowe, które zdaniem władz Indii, szerzą nienawiść do tego kraju [28].

Władze Indii oskarżają tajne służby Pakistanu o podsycanie nastrojów separatystycznych w Pendżabie oraz o dozbrajanie bojowników. Zarzucają również sikhom pakistańskim głoszenie

Simranjit Singh Mann; relations with authorities (2016-April2018), 15/06/2018 – w: <https://www.ecoi.net/en/document/1439425.html>

²⁴ Wikipedia, *Dal Khalsa (International)* – w: [https://en.wikipedia.org/wiki/Dal_Khalsa_\(International\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Dal_Khalsa_(International))

²⁵ IRB – Immigration and Refugee Board of Canada, *India: Treatment of political activists and members of opposition parties in Punjab; treatment of perceived supporters of Sikh militancy by authorities* (2017-April 2018), 14.06.2018 – w: <https://www.ecoi.net/en/document/1439430.html>

²⁶ RDC – Refugee Documentation Centre, *Legal Aid Board, India - Any information available on the Babbar group in India and in particular in Punjab and whether there are any reports of attacks or threats carried out by them*, 02/05/2017 – w: https://www.ecoi.net/en/file/local/1419344/5228_1512561995_143403.pdf

²⁷ The Times of India, *'Logistic support, money from abroad'* 28/12/2018 w: Factiva.com

²⁸ Mail on Line, *Intelligence says many UK Gurdwaras breeding ultras* 02/01/2010 w: Factiva.com

separatystycznych haseł podczas uroczystości religijnych odbywających się w Pakistanie, zwłaszcza, kiedy biorą w nich udział pielgrzymi z Indii [29].

Przypadki przemocy związane z działalnością organizacji separatystycznych

Konflikt w Pendżabie znacznie stracił na sile od lat 90. i przypadki przemocy zdarzają się rzadko. Niemniej jednak sporadycznie popełniane są nadal akty przemocy. Ponadto służby specjalne Indii stale donoszą o kolejnych przypadkach udaremniania zamachów i aktów przemocy, które planują nielegalne ugrupowania separatystyczne [30][31]. Ostatni duży zamach miał miejsce w 2007 r., kiedy siedem osób zginęło i 40 zostało rannych podczas eksplozji bomby w kinie w mieście Ludhiana. Po 11 latach, kolejny zamach miał miejsce w wiosce Adiwāl, niedaleko Amritsar w listopadzie 2018 r. Zginęły trzy osoby, a 20 zostało rannych [32].

Traktowanie zwolenników separatyzmu sikhijskiego przez władze Indii

Według informacji South Asia Terrorist Portal, od 2010 r. do 2018 r. na terenie Pendżabu aresztowano 243 bojowników, należących do różnych zbrojnych oddziałów walczących o niepodległość Khalistanu, w tym: Babbar Khalsa International (BKI), Khalistan Liberation Force (KLF), Bhindranwale Tigers Force of Khalistan (BTFK), Khalistan Zindabad Force (KZF), Khalistan Commando Force (KCF), International Sikh Youth Federation (ISYF) i in., z czego 42 aresztowano w 2017 r., a 16 w 2018 r. Na wiosnę 2019 r. rozbito siatkę związaną z BKI. Według informacji policji, ww. osoby zradykalizowały się poprzez media społecznościowe, prowadzone przez komórki BKI w Europie. Grupa planowała serię zamachów na przywódców indyjskich oraz członków ugrupowania Dera Sacha Sauda [33]. Przykładowo w maju 2017 r. na przystanku autobusowym w Mohali policja zatrzymała 11 osób pod zarzutem członkostwa w organizacji Babbar Khalsa i planowania „dużego zamachu” w Pendżabie. Pięć z tych osób zostało umieszczonych w więzieniu o zaostrzonym rygorze. Do dziś nie odbył się proces w ich sprawie. W grudniu 2019 r. grupa rozpoczęła strajk głodowy, zarzucając policji celowe opóźnianie procesu w ich sprawie [34].

W dniu 29 września 2017 r. policja aresztowała siedem młodych osób z miasta Ludhiana z powodu przynależności do zakazanej grupy terrorystycznej Babbar Khalsa International oraz zarekwirowała broń palną wraz z amunicją. Osoby te miały mieć powiązania z terrorystami oraz pracować dla nich jako tzw. śpiące komórki organizacji. Ich działania były finansowane przez działającego z terytorium Anglii Surendera Singha Babbara z Babbar Khalsa International [35][36].

²⁹ SATP, *Punjab Assessment 2019* w: <https://www.satp.org/terrorism-assessment/india-punjab>

³⁰ SATP, *Punjab Assessment 2019* w: <https://www.satp.org/terrorism-assessment/india-punjab>

³¹ The Times of India, 'Logistic support, money from abroad' 28/12/2018 w: Factiva.com

³² SATP, *Punjab Assessment 2019* w: <https://www.satp.org/terrorism-assessment/india-punjab>

³³ SATP, *Punjab Assessment 2019* w: <https://www.satp.org/terrorism-assessment/india-punjab>

³⁴ Hindustan Times, *Terror accused in Nabha jail go on 'hunger strike'* 12/12/2019 w: Factiva.com

³⁵ IRB – Immigration and Refugee Board of Canada, *India: Treatment of political activists and members of opposition parties in Punjab; treatment of perceived supporters of Sikh militancy by authorities* (2017-April 2018), 14.06.2018 – w: <https://www.ecoi.net/en/document/1439430.html>

³⁶ Canada: Immigration and Refugee Board of Canada, *India: Treatment of political activists and members of opposition parties in Punjab; treatment of perceived supporters of Sikh militancy by authorities* (2017-April 2018), 14/06/2018, w: <http://www.refworld.org/docid/5b616ebc4.html>

W lutym 2019 r. trzech młodych sikhów, posiadających związki z organizacją BKI zostało skazanych na dożywocie pod zarzutem podżegania do wojny przeciw państwu. Sikhowie zostali aresztowani w 2016 r., ponieważ posiadali książki, nawołujące do utworzenia niepodległego państwa Khalistanu, opowiadające o operacji Blue Star. Nie znaleziono przy nich broni [37][38].

W czerwcu 2019 r. zatrzymano kilku sikhów w różnych miejscach na terenie Indii pod zarzutem dostarczania broni organizacji Babbar Khalsa International. Zarzucono im także współpracę z pakistańskim wywiadem. Jedna osoba została zatrzymana także w Malezji, po tym jak opuściła Indie na wizie turystycznej [39].

23 września 2019 r. policja aresztowała cztery osoby za posiadanie broni (m.in. karabinów maszynowych, pistoletów, telefonów satelitarnych i granatów). Wg policji była to największa skrytka z bronią odkryta w Pendżabie w ciągu 10 lat [40].

Swoboda zmiany miejsca pobytu

Osoby prowadzące działania na rzecz ugrupowań uznanych za terrorystyczne, muszą się liczyć z aresztowaniami na terenie całych Indii, a nawet za granicą. W czerwcu 2019 r. policja aresztowała w Delhi mężczyznę dostarczającego broń organizacji BKI [41], a wkrótce potem 10 lipca 2019 r. poszukiwany w Indiach członek BKI został zatrzymany przez policję malezyjską [42]. W styczniu 2019 r. inny członek BKI został deportowany z Arabii Saudyjskiej do Indii [43].

Podsumowanie

Ruch na rzecz niepodległego Khalistanu nie jest konkretną organizacją, lecz jest to ogólne określenie na dążenia sikhów do stworzenia własnego państwa o nazwie Khalistan. Dążenia te w latach 70. przybrały formę walki zbrojnej i aktów terroru. Odpowiedzią na nasilenie terroryzmu był m.in. atak armii indyjskiej na Złotą Świątynię w Amritsarze (5 czerwca 1984), opanowaną przez zbrojnych powstańców sikhijskich. To wydarzenie oraz zabójstwo w dniu 31 października 1984 r. premier Indiry Gandhi doprowadziły do wzrostu napięcia w Pendżabie i w całych Indiach, potem jednak sikhijskie dążenia niepodległościowe w Pendżabie osłabły.

Niemniej jednak konflikt pomiędzy sikhijскими organizacjami separatystycznymi walczącymi o niezależne państwo Khalistan, a władzami i siłami bezpieczeństwa Indii z lat 1978–1995, to jeden z najkrwawszych rozdziałów w dziejach niepodległych Indii. Kosztował on życie około 25 tysięcy osób, wśród których byli zarówno bojownicy, policjanci, żołnierze, funkcjonariusze wywiadu, jak i cywile. W latach 90. XX wieku sikhijski ruch niepodległościowy stopniowo zamierał. Rząd Indii nadal uważa wszystkie organizacje odwołujące się do idei niepodległego Khalistanu za nielegalne i terrorystyczne.

³⁷ Hindustan Times, *3 Sikhs getting life term is unfortunate, says MP Gandhi* 08/02/2019 w: Factiva.com

³⁸ Sikhpa, *Sikhs given LIFE in prison for 'Facebook posts'* 15/04/2019 w: <https://www.sikhpa.com/sikhs-given-life-in-prison-for-facebook-posts/>

³⁹ Indian Express, *Delhi man held for supplying weapon to BKI associate*, 06/06/2019 w: Factiva.com

⁴⁰ Indian Express, *Delhi man held for supplying weapon to BKI associate*, 06/06/2019 w: Factiva.com

⁴¹ Indian Express, *Delhi man held for supplying weapon to BKI associate*, 06/06/2019 w: Factiva.com

⁴² Asian News International, *Malaysian Police arrest man with Babbar Khalsa International connections* 10/07/2019 w: Factiva.com

⁴³ Indian Express, *Saudi Arabia departs Babbar Khalsa operative* 07/01/2019 w: Factiva.com

Aktualnie istnieją dwie organizacje posiadające w swym programie działania na rzecz niepodległego Khalistanu w Pendżabie, które są w ostateczności tolerowane przez władze, bo wykluczają walkę zbrojną. Jednakże, podlegają one skrupulatnej kontroli ze strony władz, a chodzi mianowicie o: Shiromani Akali Dal – Amritsar, kierowaną przez Simranjita Manna (SAD-A), która jest aktywna na scenie politycznej Indii i Dal Khalsa, która nie uczestniczy w wyborach państwowych ani narodowych.

Natomiast secesjonistyczny ruch terrorystyczny na rzecz Khalistanu został pokonany, choć nadal na terytorium Indii działają niewielkie komórki kilku terrorystycznych organizacji, wspieranych przez niektóre grupy sikhów działające spoza terytorium Indii, które wciąż propagują ideologię Khalistanu. Jeden z najbardziej znanych to Babbar Khalsa International (BKI) – jedna z najstarszych i najlepiej zorganizowanych grup terrorystycznych z Khalistanu. Indie oskarżają także Pakistan o aktywne wspieranie ruchów separatystycznych w Indiach. Przypadki przemocy zdarzają się jednak rzadko, natomiast służby specjalne Indii stale donoszą o kolejnych przypadkach udaremniania zamachów i aktów przemocy, które planują nielegalne ugrupowania separatystyczne.

Według informacji South Asia Terrorist Portal, od 2010 do 2018 r. na terenie Pendżabu aresztowano 243 bojowników, należących do różnych zbrojnych grup, walczących o niepodległość Khalistanu. Osoby te są często skazywane na kary więzienia, a czasem nawet na dożywocie.

Bibliografia:

- Britannica, *Sikh separatism* – w: <https://www.britannica.com/place/India/Sikh-separatism#ref486523>
- ABW Studia i analizy, *Nie tylko islam. Ekstremizm i terroryzm religijny*, 12/15 w: www.abw.gov.pl/download/1/1671/Izak.pdf
- Asia Foundation, *The State of Conflict and Violence in Asia – India*, 18.10.2018 – w: <https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2017/10/India-StateofConflictandViolence.pdf>
- Asian News International, *Malaysian Police arrest man with Babbar Khalsa International connections* 10/07/2019 w: Factiva.com
- Canada: Immigration and Refugee Board of Canada, *India: Treatment of Sikhs in Punjab (2013-April 2015)*, 12/05/ 2015, w: <http://www.refworld.org/docid/556465344.html>
- Canada: Immigration and Refugee Board of Canada, *India: Treatment of political activists and members of opposition parties in Punjab; treatment of perceived supporters of Sikh militancy by authorities (2017-April 2018)*, 14/06/2018, w: <http://www.refworld.org/docid/5b616ebc4.html>
- Dawn, *A leaf from history: the rise and fall of the Khalistan movement*, 12/07/2015 w: <https://www.dawn.com/news/1193181>
- Hindustan Times, *3 Sikhs getting life term is unfortunate, says MP Gandhi* 08/02/2019 w: Factiva.com
- Hindustan Times, *Terror accused in Nabha jail go on 'hunger strike'* 12/12/2019 w: Factiva.com

- Historia.org.pl, *Operacja „Niebieska Gwiazda”*. *Rozwój i zmierzch sikhijskiego ekstremizmu w Indiach* cz. 1, 22.05.2017 – w: <https://historia.org.pl/2017/05/22/operacja-niebieska-gwiazda-rozwoj-i-zmierzch-sikhijskiego-ekstremizmu-w-indiach-cz-1/>
- Indian Express, *Delhi man held for supplying weapon to BKI associate*, 06/06/2019 w: Factiva.com
- Indian Express, *Saudi Arabia departs Babbar Khalsa operative* 07/01/2019 w: Factiva.com
- IRB – Immigration and Refugee Board of Canada, *India: The Shiromani Akali Dal (SAD) political party, including differences between the SAD (Badal) led by Parkash Singh Badal and the SAD (Amritsar) led by Simranjit Singh Mann; relations with authorities (2016-April2018)*, 15/06/2018 – w: <https://www.ecoi.net/en/document/1439425.html>
- Mail on Line, *Intelligence says many UK Gurdwaras breeding ultras* 02/01/2010 w: Factiva.com
- RDC – Refugee Documentation Centre, *Legal Aid Board, India - Any information available on the Babbar group in India and in particular in Punjab and whether there are any reports of attacks or threats carried out by them*, 02/05/2017 – w: https://www.ecoi.net/en/file/local/1419344/5228_1512561995_143403.pdf
- SATP, *Punjab Assessment 2019* w: <https://www.satp.org/terrorism-assessment/india-punjab>
- The Times of India, *'Logistic support, money from abroad'* 28/12/2018 w: Factiva.com
- Toruńskie Studia Międzynarodowe, Małgorzata Klimczak, *WSPARCIE PAKISTANU DLA SIKHIJSKIEGO RUCHU SEPARATYSTYCZNEGO*, NR 1 (4) 2011 – w: <http://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/TSM/article/viewFile/TIS.2011.005/5234>
- United Kingdom: Home Office, *Operational Guidance Note: India*, 06/2012, w: <http://www.refworld.org/docid/4fe83a892.html>
- Wikipedia, *Dal Khalsa (International)* – w: [https://en.wikipedia.org/wiki/Dal_Khalsa_\(International\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Dal_Khalsa_(International))